

Ибодатнинг икки қисми

18:44 / 31.03.2023 2267

Бу ўринда бир нарсани тушуниб олиш лозимдир. У нарсани тушунмаслик баъзи вақтларда адашишга сабаб бўлади. У нарса шуки, биринчидан, мўминнинг ҳар бир иши ибодат дейилган. Яъни агар мўминнинг нияти дуруст бўлса, тутган усули тўғри бўлса, суннатга мувофиқ ҳаёт кечираётган бўлса, у ҳолда унинг таом ейиши ҳам ибодат. Унинг ухлаши ҳам ибодат. Борди-келди алоқалари ҳам ибодат. Тижорати, аҳли-аёли ва болалари ила ҳазил-мутойиба қилиши ҳам ибодат. Энди, савол пайдо бўлади, мўминнинг барча ишлари ибодат бўлгани каби, намози ҳам худди шундай ибодат-ку. У ҳолда бу икки ибодатнинг ўртасида нима фарқ бор?

Жавоб шуки, бу иккисининг фарқини яхшилаб тушуниб олиш лозим, агар у фарқни тушунмасалар, баъзи одамлар залолатга мубтало бўладилар.

Биринчи қисми: бевосита ибодат. Бир турдаги амаллар борки, улар бевосита, тўғридан-тўғри ибодат саналади. У амалларнинг Аллоҳ таолога бандаликдан бошқа бирор мақсади йўқ, улар фақат Аллоҳ таолога бандалик учунгина жорий қилингандир. Масалан, намоз. Бу амал ибодатнинг мақсади фақат Аллоҳ таолога бандалик бўлиб, инсон у орқали ибодат қилади ва У зотга бош эгади. Намознинг бундан бошқа бирор мақсади ва масрафи (қўлланадиган жойи) йўқдир. Шунга кўра, намоз аслий ва бевосита ибодатдир.

Худди шунингдек, рўза, закот, зикр, тиловат, садақалар, ҳаж ва умра бу амалларнинг барчаси фақат ибодат учун жорий қилингандир.

Уларнинг бошқа бирор мақсади, вазифаси йўқ. Улар аслан ибодатдир.

Иккинчи қисми: билвосита ибодат.

Энди, бир неча амаллар борки, уларнинг асл мақсади бошқача эди. Масалан, ўзининг дунёвий эҳтиёж ва хоҳишларини адо этиш. Лекин Аллоҳ таоло Ўзининг фазли ила мўминга дедики, агар сен ўзининг дунёвий ишларингни ҳам яхши ният ила, Бизнинг белгилаб қўйган ҳадларимизда туриб, Набийимиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига мувофиқ бажарсанг, у ҳолда сенга бу ишларга ҳам худди ибодатларга берадиган ажр-савобларни берамиз. Шунга кўра, бу ибодатлар бевосита эмас, балки билвосита ибодатлардир. Бу турдаги амаллар ибодатларнинг иккинчи қисмидир.

«Рамазонни қандай ўтказамиз?» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 4 апрелдаги 02-07/2234-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.